

ISSN 2710-3056

Grail of Science

Periodical scientific journal

No 7 August
2021

The issue of journal contains

Proceedings of the II Correspondence
International Scientific and Practical Conference

**SCIENTIFIC RESEARCHES AND METHODS
OF THEIR CARRYING OUT: WORLD
EXPERIENCE AND DOMESTIC REALITIES**

held on August 27th, 2021 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria)

OUCI
Open Ukrainian Citation Index

Euro Science Certificate № 22306 dated 26.07.2021

UKRISTEI (Ukraine) Certificate № 233 dated 25.02.2021

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

GRAIL OF SCIENCE

№ **7** August, 2021
with the proceedings of the:

II Correspondence International Scientific and Practical Conference

SCIENTIFIC RESEARCHES AND METHODS OF THEIR CARRYING OUT: WORLD EXPERIENCE AND DOMESTIC REALITIES

held on August 27th, 2021 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)

LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria)

**EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM**

ICCM
International Centre
Corporative Management

Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»

№ 7 (Серпень, 2021) : за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities», що проводилася 27 серпня 2021 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія).

Editor in chief: Mariia Holdenblat

Deputy Chairman of the Organizing Committee: Rachael Aparo

Responsible for e-layout: Tatiana Bilous

Responsible designer: Nadiia Kazmina

Responsible proofreader: Hryhorii Dudnyk

International Editorial Board:

Alona Tanasiichuk - D.Sc. (Economics), Associate professor (Ukraine)

Marko Timchev - D.Sc. (Economics), Associate professor (Republic of Bulgaria)

Nina Korbozerova - D.Sc. (Philology), Professor (Ukraine)

Yuliia Voskoboinikova - D.Sc. (Arts) (Ukraine)

Svitlana Boiko - Ph.D. (Economics), Associate professor (Ukraine)

Volodymyr Zanora - Ph.D. (Economics), Associate professor (Ukraine)

Iryna Markovych - Ph.D. (Economics), Associate professor (Ukraine)

Anton Kozma - Ph.D. (Chemistry) (Ukraine)

Dmytro Lysenko - Ph.D. (Medicine), Associate professor (Ukraine)

Yuriy Polyezhyayev - Ph.D. (Social Communications), Associate professor (Ukraine)

Alla Kulichenko - Ph.D. (Pedagogy), Associate professor (Ukraine)

Taras Furman - Ph.D. (Pedagogy), Associate professor (Ukraine)

Siarhei Rybak - Ph.D. (Law), Associate professor (Republic of Belarus)

Anatolii Kornus - Ph.D. (Geography), Associate professor (Ukraine)

Tetiana Luhova - Ph.D. (Arts), Associate professor (Ukraine)

The conference is included in the catalog of International Scientific Conferences; approved by ResearchBib and UKRISTEI (Certificate № 604 dated August 3rd, 2021); certified by Euro Science Certification Group (Certificate № 22306 dated July 26th, 2021).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

The journal is included in the international catalogs of scientific publications and science-based databases: Index Copernicus, CrossRef, Google Scholar and OUCI.

Conference proceedings are indexed in ICI (World of Papers), CrossRef, OUCI, Google Scholar, ResearchGate, ORCID and OpenAIRE.

Свідоцтво про державну
реєстрацію друкованого ЗМІ:
КВ 24638-14578ПР, від 04.11.2020

Certificate of state
registration of mass media:
КВ 24638-14578ПР of 04.11.2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ I. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

СТАТТІ

АНАЛІЗ РИЗИКУ НА РИНКУ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР УКРАЇНИ
Клименко Н.А., Смоляр Д. 21

ВПЛИВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК РИНКУ
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ
Науково-дослідна група:
Шлафман Н.Л., Бондаренко О.В., Захаров О.В., Штока Є.Т. 28

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ИСТОРИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ ВОПРОСОВ ПО ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
В КИТАЕ
Пань Ли 41

СЕКЦІЯ II. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

СТАТТІ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІНДИКАТОРИ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТЕНЦІАЛУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ПРОЄКТІВ ЗА
РАХУНОК ПОЗИЧКОВИХ КОШТІВ
Ємельянов О.Ю. 44

СЕКЦІЯ III. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ЗАСТОСУВАННЯ СПОСОБІВ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА
ОБЕРНЕНИМ КУМУЛЯТИВНИМ МЕТОДОМ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ ВИТРАТ
МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ
Сук П.Л. 49

СЕКЦІЯ IV. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СТАТТІ

STOCHASTIC MODELING OF THE TRAINING DEVELOPMENT PROCESS AT THE ENTERPRISE Pavlenko N.	52
ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ Яремко І.І.	57
ПОЛІТИКА БІОБЕЗПЕКИ. ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Щеховська Л.М.	62

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

KEY ELEMENTS OF MECHANISM OF THE ESG-INTEGRATED MANAGEMENT Portnyi O.V.	76
RÓŻNORODNOŚĆ POJEĆ KULTURY NARODOWEJ A KULTURY ORGANIZACYJNEJ W STOSUNKU DO WSPÓŁCZESTNYCH ORGANIZACJI Zhabniak I.	79
ТЕХНОЛОГІЇ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ ІРРАЦІОНАЛІВ В МЕТОДОЛОГІЇ МВТІ ТИПОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ Середа Г.В., Клочковський О.В.	82
УПРАВЛІННЯ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ НА ПРИКЛАДІ ПАНДЕМІЇ COVID-19 Грицко Р.Ю.	86

СЕКЦІЯ V. ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

СТАТТІ

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ УНОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ Онiщенко Н.М.	90
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНО-ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ: РИЗИКИ ІННОВАЦІЙ Сунегін С.О.	96

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ
 Малетов Д.В. 105

УЗАГАЛЬНЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СВОБОДИ ВОЛІ З ПРИНЦИПАМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
 Савченко В.О. 108

ЩОДО ДОТРИМАННЯ МОВНОГО ЗАКОНУ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ
 Тихонюк О.В. 110

**СЕКЦІЯ VI.
 ВОЄННІ НАУКИ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА
 ТА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ**

СТАТТІ

ОБРИС ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИЛАМИ ОБОРОНИ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ
 Гудима О.П. 113

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ОСОБЛИВОСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАГРОЗ У ПРИКОРДОННІЙ СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОЛЕКТИВНОЇ БЕЗПЕКИ
 Бочаров С.В. 119

ТЕНДЕНЦІЇ ВЕДЕННЯ ЗБРОЙНОЇ БОРОТЬБИ АРМІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ – ДОСЛІДЖЕННЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ
 Головченко О.В. 122

**СЕКЦІЯ VII.
 БІОЛОГІЯ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ**

СТАТТІ

ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПРОРОСТАННЯ НАСІННЯ БОБОВИХ КУЛЬТУР
 Ходаніцька О.О., Шевчук О.А., Ткачук О.О. 125

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ ФУНГЦИДНОЇ ДІЇ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ КОНТАМІНАЦІЇ ПІД ЧАС ВВЕДЕННЯ РОСЛИН В КУЛЬТУРУ IN VITRO Титаренко Н.В., Теслюк Н.І.	131
ДІЯ ХЛОРМЕКВАТХЛОРИДУ НА МОРФОГЕНЕЗ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ГРЧИЦІ БІЛОЇ Гуменюк І.О.	134

СЕКЦІЯ VIII. АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО

СТАТТІ

БІОАКУМУЛЯЦІЯ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ СОРТАМИ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО В ДОНЕЦЬКОМУ ПРОМИСЛОВОМУ РЕГІОНІ Бондарева О.Б., Вінюков О.О., Коноваленко Л.І.	137
НАУКОВІ НАДБАННЯ ТА ШКОЛА АКАДЕМІКА В.Ф. ПЕРЕСИКІНА Круть М.І.	142

СЕКЦІЯ ІХ. ГІРНИЦТВО ТА НАФТОГАЗОВА ІНЖЕНЕРІЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

АНАЛІЗ РЕЦЕПТУР ТАМПОНАЖНИХ РОЗЧИНІВ ПРИ СПОРУДЖЕННІ СВЕРДЛОВИН ВІДДІЛЕННЯМИ БУ «УКРБУРГАЗ» Науково-дослідна група: Марцинків О.Б., Ковбасюк І.М., Витвицький І.І., Сенюшкович М.В., Жданов Я.Д.	151
---	-----

СЕКЦІЯ Х. ЕНЕРГЕТИКА ТА ЕНЕРГЕТИЧНЕ МАШИНОБУДУВАННЯ

СТАТТІ

ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ХАРАКТЕРИСТИК ПЕРЕНАПРУГ В НЕСИНУСОЇДАЛЬНИХ РЕЖИМАХ Кучанський В.В.	154
--	-----

СЕКЦІЯ XI. ЕКОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

СТАТТІ

DETERMINATION OF THE LEVEL OF POLLUTION OF WATER RESOURCES
Chushkina I.V., Maksimova N.N. 158

СЕКЦІЯ XII. ІНФОРМАЦІНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ

СТАТТІ

APPROACHES TO TECHNOLOGICAL STAGES SIMULATION IN ACADEMIC
MEDIA PLATFORM ENVIRONMENT OF LEARNING EXPERIMENT
Neroda T. 163

СЕКЦІЯ XIII. ТРАНСПОРТ ТА ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ
МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ДЛЯ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ
Петренко Т.В. 170

ПОБУДОВА ДВОВИМІРНОЇ МЕХАНІЧНОЇ МОДЕЛІ ЕЛЕКТРОДВИГУНА
ПОСЛІДОВНОГО ПІДКЛЮЧЕННЯ
Казанко О.В., Одегов М.М. 172

СЕКЦІЯ XIV. ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

СТАТТІ

USE OF WATER CATHOLYTES TO REDUCE ENVIRONMENTAL LOAD
Vasylyuk S., Myagchenko Y., Brytan A. 176

ЕКСПЕРИМЕНТИ З ПАДАЮЧИМИ ПРУЖИНАМИ SLINKY
Безперстова Л.С., Гулий Ю.В. 182

СЕКЦІЯ XV. ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА

СТАТТІ

FRENCH AND UKRAINIAN CULTURAL SPACES IN IVAN BABYCH'S
LANGUAGE PERSONALITY
Korol L. 188

KIEZDEUTSCH, ЯК МОВА МОЛОДІ, ЯКА ФОРМУЄ ОСОБЛИВУ КУЛЬТУРУ
Жиденко Т.Ф. 192

АСПЕКТИ ЗАМІНИ ПРАГМАТИЧНИХ ФУНКЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ
Воробкало В.В., Сітко А.В. 197

ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ (РОСІЙСЬКОЇ) МОВИ ЯК
ІНОЗЕМНОЇ ТА ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ШЛЯХ ПОДОЛАННЯ
ПРОБЛЕМ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
Гейна О.В. 201

ОРНІТОЛОГІЧНА СИМВОЛІКА В ПОЕЗІЇ ІВАНА ЗЛАТОКУДРА
Немченко І.В. 205

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

КОМУНІКАТИВНІ ТАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ КОНТРОЛЮ НАД ХОДОМ
БЕСІДИ В АНГЛОМОВНОМУ ДЕТЕКТИВІ
Косовець М.В. 214

СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
Горбач О.В. 217

СЕКЦІЯ XVI. ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МОНОМІСТА ДОНБАСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ
Баранівська М.М. 220

СЕКЦІЯ XVII. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

СТАТТІ

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК
ФАКТОР ПІДТРИМКИ ПОЛІТИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
Слободянюк О.М. 223

ЕКОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА В ПОЛІПАРАДИГМАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ
Толочко С.В. 233

НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА КРАУДСОРСИНГ
Ходаковська О.О. 240

ПРОБЛЕМИ СПІВПРАЦІ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ У СЕКСУАЛЬНІЙ СОЦІАЛІЗАЦІЇ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
Кравець В.П., Кравець С.В. 244

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ
Бордюг Н.С. 258

СТУДЕНТООРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ В АГРАРНИХ
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Хомич В.І. 262

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

BASIC CONCEPTS OF THE THEORETICAL PHYSICS SECTION «THERMODYNAMICS
AND STATISTICAL PHYSICS» FOR STUDENTS OF THE SPECIALTY «SECONDARY
EDUCATION (PHYSICS)»
Odnodvovets L. 266

МЕТОДИЧНІ ОРІЄНТИРИ ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ПІЗНАЄМО
ПРИРОДУ»
Коршевнік Т.В. 269

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
Канівець А.Ю. 272

РОЛЬ ДІЛОВОЇ ГРИ НА УРОКАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
Сірант Н.П., Мисик О.С. 275

СУЧАСНА АРТ-ОСВІТА: НОВАЦІЇ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
Алексеева С.А. 277

ФОРМУВАННЯ ТЕМБРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА Ма Цзе, Демидова М.Г.	280
--	-----

СЕКЦІЯ XVIII. МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

СТАТТІ

ПЕРЕНОСИМІСТЬ ТРАНСКРАНІАЛЬНОЇ МАГНІТНОЇ СТИМУЛЯЦІЇ У ХВОРИХ НА РОЗСІЯНИЙ СКЛЕРОЗ Малахов В.О., Гапонов П.К.	282
---	-----

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

GENETIC DIAGNOSTIC METHODS OF PROLIFERATIVE FORMS OF BENIGN BREAST DYSPLASIA Lukavenko I.	288
--	-----

ИЗМЕНЕНИЯ ВЕЛИЧИНЫ И ВИДА АССИМЕТРИИ НОНИУСНОЙ ОСТРОТЫ ЗРЕНИЯ КАК МАКЕР ЭФФЕКТИВНОСТИ ЛЕЧЕНИЯ МЕРИДИОНАЛЬНОЙ АМБЛИОПИИ У БОЛЬНЫХ С АСТИГМАТИЗМОМ Качан О.В.	291
--	-----

СЕКЦІЯ XIX. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ТРАКЦІЙНО-ЕКСТЕНЗІЙНА ТЕРАПІЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ДЕГЕНЕРАТИВНО-ДИСТРОФІЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ХРЕБТА Волошко Л.Б., Бабич Н.Л.	294
---	-----

СОМАТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: ОЦІНКА "ІНТЕРОЦЕПТИВНОГО УСВІДОМЛЕННЯ" Волощенко Ю.М.	297
---	-----

СЕКЦІЯ XX. ІСТОРІЯ, АРХЕОЛОГІЯ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ДОСВІД ВИГОТОВЛЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ВОЄННИХ КОНФЛІКТАХ СКЛЯНИХ ЗАПАЛЮВАЛЬНИХ ГРАНАТ Шевченко О.М.	300
--	-----

СЕКЦІЯ ХХІ. КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО

СТАТТІ

GLOBAL ART: РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ
Протас М.О. 303

ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ІЄРОНІМА БОСХА НА МИСТЕЦТВО ХХ-ХХІ СТОЛІТЬ
Гоголюк Є.Ю., Саньков П.М. 310

ТВОРЧО-ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОПЕРНОГО СПІВАКА
ОЛЕКСАНДРА ГРОМИША В КАНТАТНО-ОРАТОРІАЛЬНОМУ ЦИКЛІ
Сятецький К.К. 313

ТЕССЕЛЯЦІЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ТИМЧАСОВИХ
ПАВІЛЬЙОНІВ В СИСТЕМІ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА
Кривуц С.В. 317

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ІМПРОВІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВА СТВОРЕННЯ ЕТЮДІВ У СЦЕНІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ
Касьяненко А.С. 325

СЕКЦІЯ ХХІІ. ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОЛОГІЯ

СТАТТІ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ», ЙОГО
ТУРИСТИЧНА ПРИВАБЛИВІСТЬ І ТРАНСПОРТНА ДОСТУПНІСТЬ
Царик П.Л., Царик Л.П., Кузик І.Р. 328

ОЦІНКА ВОДНИХ ТА ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ОЗЕР
НОБЕЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
Зубкович І.В., Діковицький В.М., Мартинюк В.О. 335

DOI 10.36074/grail-of-science.27.08.2021.065

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ», ЙОГО ТУРИСТИЧНА ПРИВАБЛИВІСТЬ І ТРАНСПОРТНА ДОСТУПНІСТЬ

Царик Петро Любомирович канд. геогр. наук доцент кафедри географії України і туризму
ТНПУ ім. В. Гнатюка, УкраїнаЦарик Любомир Петрович д-р. геогр. наук, професор, завідувач кафедри геоєкології та методики
навчання екологічних дисциплін
ТНПУ ім. В. Гнатюка, УкраїнаКузик Ігор Романович аспірант кафедри геоєкології та методики навчання екологічних дисциплін
ТНПУ ім. В. Гнатюка, Україна

Анотація. Розглянуто питання функціонального зонування Національного природного парку (НПП) «Подільські Товтри», його доцільності та проблем функціонування. Визначено транспортну доступність 200 кілометрового радіусу і основних населених пунктів по автотранспортних шляхах в цих межах. Пораховано чисельність перспективних рекреантів з основних населених пунктів в радіусі 200 кілометрів. Означено основні перспективи функціонування НПП. «Подільські Товтри». Висвітлено роль заповідного об'єкту у регіональній та національній екомережах.

Ключові слова: Національний природний парк «Подільські Товтри», транспортна доступність, проблеми, перспективи.

Національні природні парки є базовими елементами регіональних рекреаційних систем, оскільки їх розвиток програмується управлінськими структурами у тому числі адміністраціями парків. Базовими документами перспективної цілеспрямованої розбудови теренів парків є Проекти організації їх територій у яких змодельовані план заходів Парку на 5 і стратегія розвитку Парку на 10 років. Серед особливостей НПП «Подільські Товтри» можна назвати створення НПП в межах двох з половиною адміністративних районів Хмельницької області (Кам'янець-Подільського, Чемеровецького та частини Городоцького), великої площі (261 тис. га) доброї транспортної доступності. Тому рекреаційно-організаційним проблемам парку варто приділити посилену увагу [1].

Рекреаційне природокористування розглядають сьогодні як один із

природооохадливих, невиснажливих для природних комплексів видів природокористування. У поєднанні із заповідним природокористуванням ці два види складають протипагу традиційним видам природокористування (земле-, водо-, лісо-, надрокористування тощо), і вони належать до природозберігаючих форм. Їм відводиться особлива роль в умовах сталого розвитку пов'язана з оптимізацією природокористування. Аналіз національних природних парків Поділля на предмет їх рекреаційного використання і потенціалу є актуальним на сьогоднішній день, оскільки Подільський регіон попри свою аграрно-індустріальну виробничу спеціалізацію є одним із перспективних регіонів України для розвитку рекреації і туризму. Функціонування НПП «Подільські Товтри», розташованого на межі адміністративних областей, привертає увагу українських (Хмельницька, Тернопільська, Івано-Франківська, Вінницька, Чернівецька області), молдавських і румунських рекреантів,

На національні природні парки покладається виконання таких основних завдань: - збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів; - створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів; - проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, - розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання природних ресурсів; - проведення екологічної освітньо-виховної та просвітницької роботи тощо [2].

Національний природний парк «Подільські Товтри» – національний природний парк в Україні, в межах Кам'янець-Подільського та Хмельницького районів) Хмельницької області. Загальна площа території парку – 261 316 га, з них у власності парку перебуває 4515,90 га. За площею це найбільший парк України [3].

Попри існуючий в Україні досвід створення національних природних парків НПП «Подільські Товтри» виявився таким, що запроектований з порушення базових критеріїв формування. При проектуванні НПП і РЛП у першу чергу проводять оцінку сприятливості природних комплексів для рекреаційних цілей. Для цього використовують ландшафтну карту, яка дає можливість навести конфігурацію сприятливих у рекреаційному відношенні ландшафтів. Цього не було дотримано у випадку визначення просторових меж НПП «Подільські Товтри», оскільки 90% включених до складу ландшафтних комплексів мають низький рекреаційний потенціал. Про це свідчать такі факти: 95% земель НПП складають сільськогосподарські угіддя і забудова, а 50% - рілля.

Загальна площа парку становить 261315,9 га, з них лише 3585,9 га (1,37%) складає заповідна зона, 17416,1 га (6,66%) зона регульованої рекреації, 235,5 (0,12) зона стаціонарної рекреації, 240017,6 га (91,85%) господарська зона. Згідно положення про створення НПП частка рекреаційних зон має складати близько 55% а наразі складає 6,78% [3].

Створення таких парків необґрунтовано завищує заповідність території, яка фактично відсутня на традиційно сільськогосподарських використовуваних угіддях. У такому випадку господарську зону парку не доцільно вважати

заповідною територією і виключити її із складу заповідних територій області.

Крім природної складової на території НПП знаходиться багато цікавих археологічних, історичних та культових об'єктів, споруд і знахідок. Вони є цікавими для розвитку пізнавального туризму. Залучення їх в якості об'єктів до туристичних маршрутів є важливою складовою екоосвітньої діяльності парку.

Звісно основним місцем відвідування на Території НПП є місто Кам'янець-Подільський з його чисельними історико-архітектурними пам'ятками, музеями, унікальним смотрицьким каньйоном, ботанічним садом, чисельними пам'ятками природи тощо. Унікальним природним утворенням є Дністровський каньйон, з його відслоненнями, рекреаційними об'єктами (наприклад, Бакотська затока із старовинним монастирем), об'єктами туристичної інфраструктури. Також слід відзначити можливість сплавів по Дністру, катання на різноманітних плавзасобах тощо [4].

Авторами було проведено оцінку 200 кілометрової доступності за основними автошляхами до території НПП «Подільські Товтри» за допомогою онлайн ресурсу <https://della.ua/distance>. Було обрано саме відстань в 200 км, через 3-4 годинну доступність території НПП для автомобільного транспорту з метою забезпечення відпочинку вихідного дня (рис. 1).

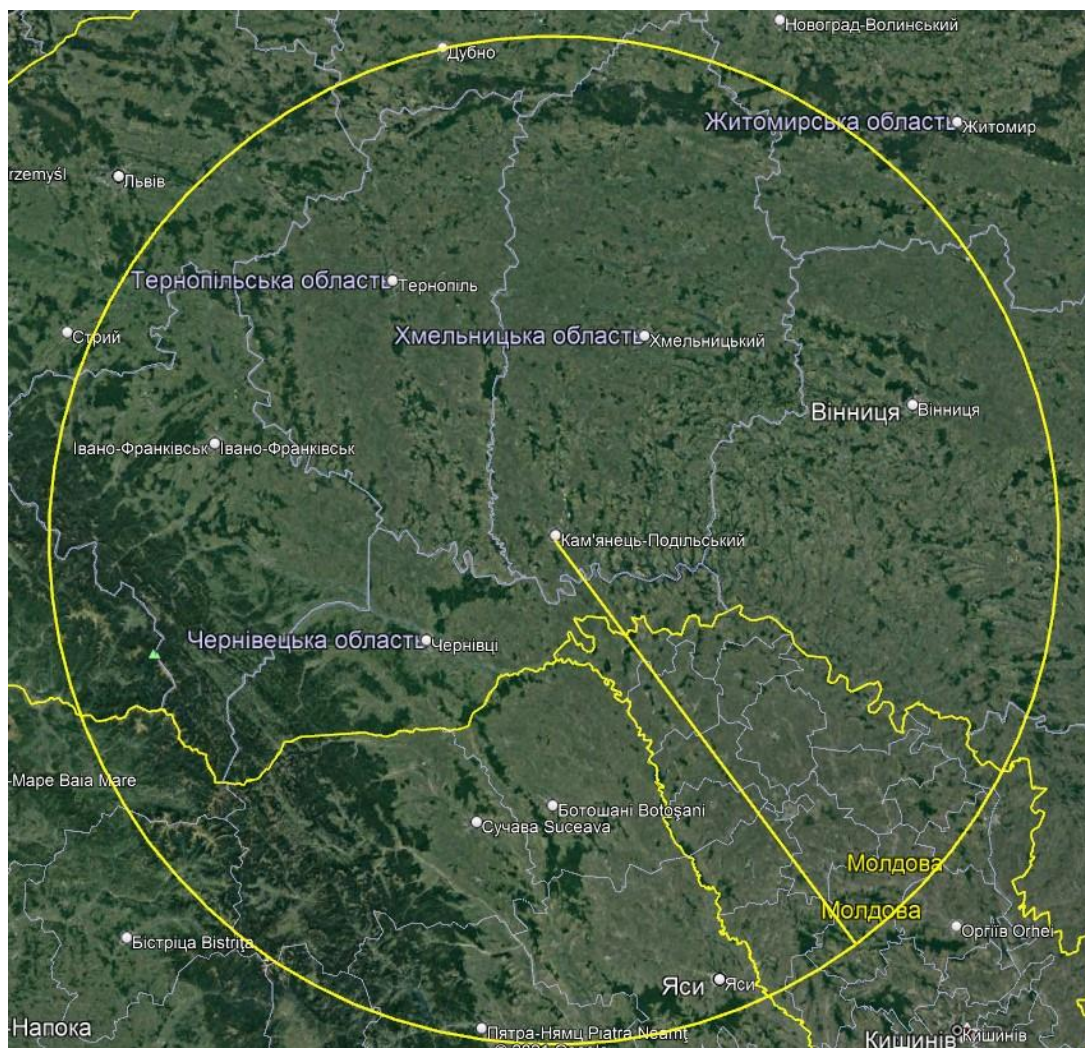

Рис. 1. Зона 200 кілометрової доступності до центру НПП «Подільські Товтри» (створено за допомогою програми Google Earth Pro)

Аналіз схеми показує, що в межі зони доступності потрапляють населені пункти Хмельницької, Івано-Франківської, Тернопільської, Чернівецької, Вінницької областей та значна територія Республіки Молдова і Румунії. Основні населені пункти представлені у табл. 1, рис. 2.

Таблиця 1

**Основні населені пункти, що потрапляють у межі 200-км зони доступності
НПП «Подільські Товтри»**

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість населення, тис. осіб	Відстань автошляхами, км
Республіка Молдова			
1.	Бельці	144,5	162
2.	Бричани	7,3	63
3.	Глодяни	8,7	198
4.	Дондушень	7,1	98
5.	Дрокія	13,2	171
6.	Єдинеци	15,5	115
7.	Коржеуци	6,6	98
8.	Липкани	4,7	76
9.	Окниця	7,3	126
10.	Сороки	22,2	190
	Разом	237,1	-
Румунія			
1.	Арборе	5,0	160
2.	Ботошані	115,1	142
3.	Гурагумора	15,8	195
4.	Дарабань	11,7	189
5.	Дорохой	30,2	134
6.	Радівці	23,8	144
7.	Севень	8,1	197
8.	Серет	9,3	124
9.	Сучава	105,6	150
	Разом	324,6	-
Івано-Франківська область			
1.	Галич	6,2	178
2.	Городенка	9,0	114
3.	Делятин	8,2	191
4.	Заболотів	4,0	146
5.	Івано-Франківськ	230,5	184
6.	Коломия	61,3	158
7.	Косів	8,6	164
8.	Снятин	9,9	124
9.	Тисмениця	9,2	182
10.	Тлумач	8,8	159
11.	Яремче	8,0	199
	Разом	363,7	-
Тернопільська область			
1.	Тернопіль	216,4	149
2.	Збараж	13,6	168
3.	Підволочиськ	7,8	132

Продовження табл. 1

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість населення, тис. осіб	Відстань автошляхами, км
4.	Бережани	17,4	185
5.	Козова	8,9	172
6.	Теребовля	13,3	115
7.	Чортків	28,7	79
8.	Монастириська	5,5	134
9.	Заліщики	9,1	107
10.	Бопрщів	10,8	55
11.	Гусятин	7,1	68
12.	Ланівці	8,4	182
13.	Бучач	12,2	114
14.	Зборів	6,7	184
15.	Копичинці	6,6	88
16.	Хоростків	6,7	104
17.	Скала-Подільська	4,2	43
	Разом	379,2	-
Хмельницька область			
1.	Білогір'я	5,2	177
2.	Вінківці	6,2	85
3.	Волочиськ	19,5	128
4.	Городок	17,8	61
5.	Деражня	10,5	139
6.	Дунаївці	15,9	33
7.	Кам'янець-Подільський	99,8	0
8.	Красилів	18,8	136
9.	Летичів	10,2	147
10.	Нова Ушиця	4,0	67
11.	Стара Синява	5,1	158
12.	Старокостянтинів	34,5	144
13.	Теофіполь	6,4	154
14.	Хмельницький	265,7	97
15.	Чемерівці	5,1	48
16.	Ярмолинці	7,3	63
	Разом	532,0	-
Чернівецька область			
1.	Берегомет	7,6	146
2.	Великий Кучурів	8,1	104
3.	Глибока	9,4	113
4.	Заставна	7,9	77
5.	Кельменці	7,1	71
6.	Кіцмань	6,2	112
7.	Клішківці	7,0	52
8.	Мамаївці	5,8	101
9.	Новодністровськ	10,6	93
10.	Новоселиця	7,6	69
11.	Сокиряни	8,7	87
12.	Сторожинець	14,2	114

Продовження табл. 1

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість населення, тис. осіб	Відстань автошляхами, км
13.	Хотин	11,1	27
14.	Чернівці	262,3	90
	Разом	373,6	-
Вінницька область			
1.	Хмільник	27,4	187
2.	Літин	6,6	181
3.	Вінниця	370,8	180
4.	Гнівань	12,3	181
5.	Жмеринка	34,4	158
6.	Бар	15,8	113
7.	Муровані Курилівці	5,8	96
8.	Шаргород	7,0	150
9.	Могилів-Подільський	30,4	140
	Разом	510,5	-
	Загалом	2720,6	-

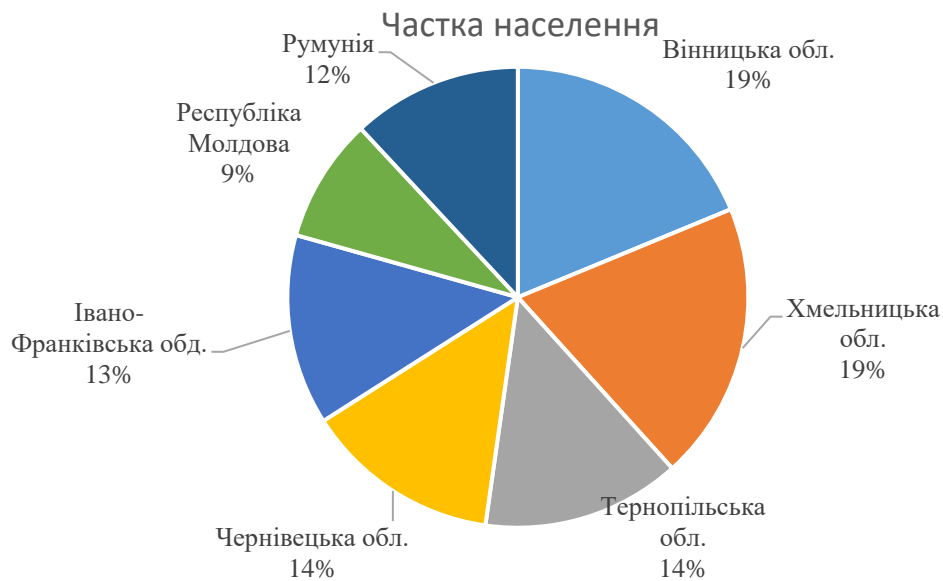

Рис. 2. Частка населення 200-км зони доступності НПП «Подільські Товтри» за адміністративними одиницями України, Республіки Молдова та Румунії

Як видно з таблиці та діаграми більша частина потенційних рекреантів розділилась майже в рівних частках між українськими областями. Республіка Молдова та Румунія займають частку у 21 %.

Варто звернути увагу на низку проблем у функціонуванні НПП які необхідно вирішувати у майбутньому:

- Невідповідність функціонального зонування чинним нормативам.
- Спотворена структура земельних угідь (50% парку займає рілля).

- Наявність крупних промислових підприємств.
- Нерівномірна зосередженість туристичної інфраструктури – в основному заклади обслуговування зосереджені у Сатанові, Кам'янець-Подільському, його околицях та долині Дністра.

- Відсутність вказівників та афіш поблизу цікавих об'єктів – геологічних, ботанічних, історико-культурних тощо.

У зв'язку з цим необхідно облаштувати під'їзні шляхи, розвивати рекреаційну інфраструктуру: засоби розміщення, харчування та обслуговування туристів, різноманітні пункти прокату, тощо, облаштувати в межах парку піші, велосипедні, кінні, та інші маршрути, обладнані вказівниками на кількох мовах, всіляко сприяти розвитку сільського зеленого та агротуризму в околицях парку.

Список використаних джерел:

- [1] Царик, П., Царик, Л., & Кузик, І. (2020). Національний природний парк «Кармелюкове Поділля» та його роль у розбудові рекреаційної сфери. *Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the Intern. Scientific and Pract. Conference, (5)*, 58-62. Вилучено з: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/2843/2737>
- [2] Царик, П.Л. (2016). Підходи щодо оптимізації функціонально-просторової структури регіональної рекреаційної системи Поділля. *Наукові записки ТНПУ. Серія: географія*, (2), 146-151. Вилучено з: <http://geography.tnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/12/23.pdf>
- [3] Офіційний сайт Національного природного парку «Подільські Товтри». Вилучено з: <https://www.npptovtry.org.ua/>
- [4] Царик, П.Л. & Царик, Л.П. (2014). До оцінки сприятливості ландшафтних комплексів НПП «Подільські Товтри» для цілей рекреації. *Геополітика і екодинаміка регіонів*, (10), 817-822. Вилучено з: <http://geopolitika.cfuv.ru/wp-content/uploads/2016/11/0150tcarik.pdf>